

A német vulkán

veszedelmes izzáshoz közeledik. A forrongó tömegláva messziről már hallatja dübörgő szavát és ki tudhatja, mikor önti el a germán föld síkságait és hegyeit, a német városokat és falvakat és mikor izzik át az egész Európa korhadó, gennyes testére.

Nincs rövidlátóbb, önzőbb és kishitűbb a polgári állampolitikánál és soha nem bizonyított be annyira a mi polgári politikánk, az európai polgári politika rövidlátása, nemtörődése a másik polgári állam sorsával szemben, mint éppen ezekben a napokban, amikor a feltörekvő szélsőségek veszedelmes utvesztőjében mind bizonytalanabbá válik úgy a legyőzött, mint a győztes államok katasztrófális napokat hozható jövője.

Németországot most éri el régóta fenyegetett tragédiája és összeomlása. A nagy germán állam ma tehetetlen báb a minden oldalról előretörő szélsőséges hódítási kísérletekkel szemben. Jobb oldalról a német reakció csatlósai vonaglanak hisztériás győzelmi mámor kilátásában, baloldalról pedig a nyughatatlan és veszedelmes anarchiát magában rejtő bolsevista propaganda terjeszti ki vörös szárnyait az éhez, összeomlott, magára hagyottan-védetlen német nép felett.

És a művelt, *Kultúreurópának* csufolt világrész összetett karral, egyrésze kárörvendő kacajjal, másrésze tehetetlen szánalommal szemléli a német nemzet katasztrófális haláltusáját. Pedig téves ez a semmivel nem törődés! Mert a német vulkán lávája nemcsak a germán völgyeket és germán hegyeket öntheti el, hanem végigfolyhat egész Európa vonagló arcán és akkor már hiába lesz a mentési kísérlet, a jajjok késői kiáltása. *Ha Németországot maga alá temeti a világ-háború utóvihára, könnyen velepusztulhat egész Európa.* És akkor nem lesz legyőzött és nem lesz győző, nem lesz levertek megtört serege és győzők diadalmamora, hanem csak egy végigperzselt, szánalmas, didergő Európa, mely szomorubb békét szabott ki magának a legszomorubb világháborúnál és csöndes önrészvét jegyében fogja végezni saját temetését.

Mert, amikor országok eltemetnek gyűlölethől népeket, elfelejtik, hogy ugyanakkor a legborzalmasabb harakirit végzik el saját magukon.

Németország esetleges hullája halálosan megfertőzheti egész Európát és akkor nagy áron lesz meg a nagy kívánság:

— Németország levertve!

— Németország nem gondolhat többé revánusra!

Még van egy utolsó, tizenkettedik óra hátra, amikor a német vulkán folyam levezetésével elmúlik a fenyegető veszély Európa feje felől is;

Hinni kell, hogy az országok belátása ebben az utolsó, tizenkettedik órában mégis vizet önt a lángoló tűzcsóvákra...

Kilakoltatták Izsák Ferencnéét...

Nem is olyan jószívű háztulajdonos Sebestyén Dávid. — Egy kávé-mérés kilakoltatásának kulisszatitkai.

(Kolozsvár, okt. 25.) Nem önző okokból írom meg ezt a riportot, mert — mi tagadás! — az önzésre is megvolna jelen esetben a jogom, ugyanis egy háztulajdonos rideg szívtelensége, hatósági paragrafusok kiméletlensége megfosztott egy Egyetem-utcai kávé-mérés hitelkézésétől... De több ennél a szubjektív fájdalomnál az a felháborító tény, hogy

egy szegény asszonyt négy gyermekével valamennyire biztos kenyérforrásából: üzletéből az utcára lakoltatott ki Sebestyén Dávid Egyetem-utcai dúsgazdag háztulajdonos és a kenyerétől megfosztott kétségbeesett család a hetekkel ezelőtti történet esetre mai napig sem kapott jogorvoslatot.

A napilapok annak idején röviden csak a rideg tényállást ismertetve, regisztrálták ennek az egzisztenciára menő kenyérfosztásnak a történetét, azonban nem lesz érdektelen az eset kulisszatitkait feltárni, melyekből élesen rajzolódik ki egy pénzmaniákus ember jellegzetes portréja.

Az Egyetem-utcai 3. szám alatti ház tulajdonosától, Sebestyén Dávidtól évekig bérelte az egyik üzlethelyiséget Izsák Ferencné, aki jólmenő kávémerést rendezett be ott és lassanként a kis üzlet egyetemi hallgatók látogatott uzsonnázó helye is lett.

A négy gyermeket nevelő és családfenntartó asszony, Izsákné rendszeresen teljesítette házbérlőteleztségeit és soha sem volt semmi incidense a házigazdájával. Ilyen előzmények után a

legváratlanabban érte, hogy kis üzlethelyiségét el akarja venni az ugyanabban az épületben levő Banca Românească, amely eddig soha nem aspirált a számára nem nagy jelentőségű kis boltba.

Miután Izsákné törvénybeli, etikai és emberi jogokra hivatkozva nem volt hajlandó egy öttagú család kenyerét szájából kiengedni, Sebestyén Dávid, a lelketlen házigazda a Banca Românească állítólagos igényeit ürügyül felhasználva, egy felszólító levelet intézett Izsák Ferencnéhez, melyben lakonikusan, parancsszerűen figyelmezteti, hogy a helyiség kell és hogy azt bocsássák a rendelkezésére.

Miután Izsák Ferencné kilököni mégsem lehetett onnan, levelet íratott ügyvédjével, dr. Deryeivel, melyben nem veszi a felmondást tudomásul.

Ezután hosszabb időre hallgatás állott be mindkét részből és már azt lehetett hinni, hogy Izsákné ezután is zavartalanul keresheti a kenyeret családja számára. De nem így történt. Ugyanis a tiltakozó levélotletet maga Sebestyén adta az asszonynak, hogy ezzel beugrasztva, biztos alapot nyehessen a kilakoltatáshoz. Az ügyvéd olyan értelmű levelet írt, hogy kéri fele nevében: hagyják benn a helyiségben.

Sebestyén ezzel a levéllel visszaélve, most már bírói uton is hozzáfogott terve megvalósításához.

Sokáig húzódott ezután is az ügy, míg egy napon, váratlanul, mint derült égből a villámcsapás, csapott le a végrehajtó, mint hatósági közeg és a

rendőrség segítségével egy péntek délutáni napon a vallásos zsidó asszonyt a még vallásosabb szefárd-zsidó Sebestyén szombat előestéjén üzletével, berendezésével együtt az utcára tette ki.

A kétségbeesett Izsákné sirva szaladt a hatóságokhoz, bírósághoz, a házigazdához, de mindenütt rideg elutasításra talált.

A levele jogi alap volt a kilakoltatásra, mert abban belenyugszik a felmondásba és csak arra kéri Sebestyént, hogy legyen kiméletes és hagyja benn az üzletében.

Ezekben a napokban tűnt ki, hogy a bank nem tudott semmit az egész ügyről, ők nem kívánták Izsákné utcára hurcolását és nem is reflektáltak a helyiségre, mindez csupán a lelketlen Sebestyén trükkje volt Izsáknéék félrevezetésére, ugyanis az álszenteskodó háztulajdonos maga helyett a bankot toltta előtérbe, mint bűnbakot.

Azok azonban, akik közelebbről és régebben ismerik Sebestyént, tudják róla, hogy már a saját testvére gyermekét is kitétte lakásából üzleti érdekei miatt.

A felháborító, embertelen eljárás legmegbotránkoztatóbb epilógusa, hogy ma már a kiűritett üzlethelyiség kiadó is. Tehát végérvényes bizonyíték amellett, hogy nem a bank részére kellett a kávémérés.

A kétségbeesett Izsákné újból licitálni kezdett üzlethelyiségére és üzletbér ígéretekben már 25.00 lelig is felment, Sebestyénnek azonban ez is kevés... Az ilyen szörnyű anomálián csak erélyes hatósági közbelépés változtathat. Emberi érzésektől és az igazságtól vezérelve, vissza kell adatni Izsáknének kenyerét. Még ha Sebestyén Dávid szefárd meg is haragudna érte...

A rekviráló-bizottság figyelmébe!

Lakások, amelyeket valószínűleg nem rekvirálnak.

A Victoria megverte az UTE-t,
az eredmény 3:2, (2:1)

Nemzetközi sportviszonylatokban is szenzációs vereséget szenvedett a magyar bajnokság második helyezettje, az Újpesti Torna Egylet a kolozsvári bajnoksáptól: a Victoriától. A vereség megérdemelt volt, amit nem ment a három reprezentatív játékos: a két Vogl és Csontos hiánya sem. A pestiek nem mutattak különösebb játékot. A mérkőzés legszebb momentuma Varga többszörös magyar válogatott kapus tizenegyes védése volt.

A Victoria legjobb emberei: Dóczy és Molnár voltak, viszont Leitner izléstelenül nemtörődöm és durva volt. Nagy Ádám (KAC) a bírói tisztelet ingadozva töltötte be.

Uridivat-
cikkeket

a „Kalap-
király“-nál

Cluj, Főter (volt Jeszenszky üzlet)

vásároljon!

Halálszimfónia.

(Mozaikok)

Tarka mezőkről éhes kezek összetarolják a napsugarak fényét és valaki piramisokba szedi a fűszálakat. Tavaszillatos sóhajtasok eveznek át a hegycsúcsok és valahol, kevély bérceken lekönyultan bóbiskol az Élet.

Megtépett szolgák imádsággal tördelik lelküket lábai előtt és ijeszto üregekből merednek a sziluettes Halál felé.

A bécsi professor a **kegyetlen ember**ről katedrázott, a francia agyvelőben furcsa alakokban feltűnt az elátkozott Marquis de Sade figurája. Sötét szobák barna árnyéku falán ijeszto sziluettek nőttek és kissebedtek, a fojtott levegőt hangok borzalma kavarta félelmetessé.

A Halál valahol két barlangok falánál szimfóniát dalolt.

Halál.

Halál.

Sötét drapériás képek, asztottság.

A szürkebe öltözött égből valahogyan lecsurran az eső, lompos kutyák salétromos falak tövében kullognak.

Szegény leány fehér testét paskolják az esőnyílak és fáradt kocsis sebesebb ügetésre ostromozza a szürkéjét.

Halál!...

Halál!...

Szöllődombok magaslatán puttonyos asszonyok baktatnak és elmúlást orgonáz a torkuk.

— Sohasem halunk meg! — virgonkodik egy legény és a részeg préselő halálra költ a présházban egy szemetszűrő asszonyt.

— Halál! Halál!

A felkékült hegy térde alatt imába fognak az életszolgák és egy csontos arcú úr lebottlik a hegytetőről.

— a Halál vagyok! — neveti és a szegények arcán a fátylaktól kibomlik a félelem.

A hegy háta mögött elbujtan felsír a mező szerenádjá és borongó sorok felcsuklanak:

— Halál!

... És egy bankár titkára után alkuba kezd a vendégjövő Halállal.

Aranyak csengnek ígéretben, a Halál két fakult szeme rábámszokdik a sárga istenekre.

— Nem lehet! — Másutt próbálni sem mertek...

— Egy miliót egy percért! — nyög a bankár.

A halál csukló kacajjal turkál az aranyokban.

Egy félóra múlva áztatott arccal, gyászosan sir egy szolga a bankár kapuja előtt.

És a hegylejtő gömbölyű oldalán nevetve görgeti sárga aranyait göröngyök közé a Halál.

(— ász —)

KOLOZSVÁRIAK TALÁLKOZÓ-
HELYE NAGY-
VÁRADON AZ
ELIT-
KÁVÉHÁZ

Ruhát

művésziesen fest, tisztít

Czink.

Diákgyűlés a Czell-sörgyárban...

Amiről a lapok nem írtak. — Egy résztvevő beszámolója a Tükörnek.

(Kolozsvár, okt. 15.) Jó pár nappal ezelőtt gondtalanul sétáltam a délelőtti korzón. mikor hirtelen, minden előzmény nélkül egy idegen hajolt a fülemhez és titokzatosan sugta:

Délután négy órakor a Czell sörgyár csarnokában. Add tovább!

Megijedtem. Ezt olyan titokzatosan mondta, hogy önkéntelenül is össze-rezzentem. Fiatalkori diákemlékek éledtek fel bennem. Nick Carter és Sherlock Holmes-féle rejtélyekre gondoltam...

Utána néztem az illetőnek.

Egyetemi diák volt.

A diákgyűlés.

Elmosolyogtam magam. Diáknak néztek...

Délután négy órakor a Czell sörgyár csarnokában ültem egy pohár sör mellett.

Egyetemi diákok szalngóztak befelé. Csendben ültek és sört rendelték. Már azt gondoltam, hogy holmi barátságos diák-ivászatra lettem meginvitálva... ismeretlenül, mikor egyszerre csend támadt és az egyik asztalnál ülő diák elkezdett beszélni.

— Uraim! — mondotta — így kell a román diákságnak összegyűlni, hogy dolgait megtárgyalhassa. Ez azonban nem azt jelenti, hogy minket meg lehet akasztani ügyünkben. Most is fontos kérdéseket kell megvitatni, de időnk kevés és meg kell elégednünk azzal, hogy állást foglalunk az ugynevezett fascista összeesküvés kérdésében, mert ez minket közvetlenül érint, hisz szeretett társaink Moza és Breazu a vácsereti fogságban vannak.

Mint az utolsó gazemberek és tolvajok el vannak zárva. Miért? Mert egy képtelen váddal sújtják őket: gyilkolni és még hozzá román vezető embereket akartak meggyilkolni! (Közbekiáltások: Képtelenség! Igazuk van Uraim. Ez lehetetlen! És éppen ezért mi, akik biztosak vagyunk, hogy ez koholmány, ki kell fejezzük szimpátiánkat, együttérzésünket barátainkkal szemben. Nem szabad hagynunk, hogy a fogságban még az az elégtételük se legyen meg, hogy mi, akik követtük egy teljes éven át, most egy képtelen

vád miatt cserben hagyjuk őket. Most nincs szó antiszemitizmusról, sem arról, hogy folytatjuk-e a megkezdett harcot vagy sem, most arról van szó, hogy uriemberek és méltó kollegák vagyunk-e vagy gyávák. Proponálom, hogy táviratot küldjünk a kormánynak, amelyben hangoztassuk szeretetünket a letartóztatott vezéreinkkel szemben és kérjük a vizsgálat legsürgősebb bevezetését, hogy kollegáink ártatlansága mielőbb kiderüljön. Kérni kell a kormányt, hogy a vizsgálati fogság alatt állók testi épességét biztosítsa, mert tudják önök, milyen bánásmódot várhatunk a bukaresti szigurancán tobzódó zsidó ágensektől...

A jelenlevő 200—300 főnyi diákság percekig éljenezte a szónokot. Többen távirat szövegeket szerkesztettek. Végül egy mérsékelt hangut fogadtak el.

Egy diákok, ki harcias irányban akart agitálni, azzal hurrogta le, hogy itt nem a Diákság magatartását jöttek megtárgyalni, hanem azért, hogy ne engedjék megsérteni a diákság presztizsét.

Ujabb és újabb felszólalások után még három táviratot szerkesztettek, egyet Öfelségéhez a királyhoz, egyet Cuzá-nak, egyet a letartóztatott Moza apjának.

A királyhoz intézett táviratban a diákság hűségét fejezi ki a Trón iránt, és oltalmat kér a letartóztatottak részére.

Cuzá-nak azt sürgönyözte a diákság, hogy tiltakozik a nála tartott házkutatás és az elzsidósodott sajtó agresszív támadó hangja ellen, melyet az egész diákság is bántónak talál.

Ilyen hangulatban lassanként, csoportokra válvá kiindult a diákság.

Meg voltak elégedve önmagukkal, jól végezték dolgukat.

Amiről a lapok nem írtak.

Ez volt az a gyűlés amiről a napilapok nem írtak.

Érthetetlen volt ez az egyöntetű hallgatás, amikor ezelőtt minden kisebb megmozdulásról is hasábos tudósításokban számoltak be olvasóinknak.

Helyettük, bár minden kommentár nélkül, ime beszámolok én...

Fából vaskarika.

Nem sikerült a szemátültetés.

Az orvostudomány egyik legérdekesebb problémájával, a szemátültetéssel már hosszú idő óta kísérletezik Koppányi Tivadar Bécsben dolgozó magyar orvostanhallgató. A szemorvosok a legnagyobb kétkedéssel nyilatkoztak Koppányi azon állításáról, hogy az átültetett szemű patkányok, amelyeket ő Bécsben és Budapesten tartott előadásain bemutatott, valóban látnak is. Koppányi előadásai körül a tudományos irodalomban hosszas viták indultak meg, míg végre a bécsi szemorvos egyesület Meller és Guist szemész-professzorokból álló vizsgáló bizottságot küldött ki Koppányi kísérleteinek ellenőrzésére. Guist professzor kiküldetéséről most számol be egyik osztrák szemészeti szakfolyóiratban. A beszámoló eredménye röviden a következő: Kétszázötveneg patkányszem közül, amelyeket Koppányi sajátkezűleg vett ki és ültetett vissza ugyanabba az állatba (átültetés más állatba egyáltalán nem is történt), 200 teljesen szét-esett, 11 pedig begyógyult úgy, hogy némileg rendes alakja maradt, a látáshoz fontos belső részei azonban ezeknek a szemeknek is annyira teljesen tönkrementek, hogy még csak gondolni sem lehetett arra, hogy ezekkel az átültetett szemekkel az állatok valaha is láthattak volna.

A vizsgálat megállapította, hogy az átültetésnél különösen az ideg hártya

pusztult el leghamarabb. Guist azonban még tovább ment Koppányi gondolatainak követésében mintegy alkalmat kívánva adni annak, hogyha Koppányi gondolataiból csak a legkevesebb is megáll, ez a kísérletben megvalósulhasson. Hogy a gyógyulásra még sokkal kedvezőbb viszonyokat teremtsen, ő maga úgy operált patkányokat, hogy csak a látóidegek és az ennek közvetlen szomszédságában futó vele együtt elkerülhetetlen megsérülő ereket és idegeket vágta át, a szemgolyót körülvevő szövetekből pedig nem többet, mint amennyi kikerülhetetlen volt, hogy a látóideghez hozzá lehessen férni. Az eredmény még így is minden esetben kivétel nélkül az ideghártya gyors és teljes elpusztulása volt. Mindebből világos, hogy Koppányi állítása, amely szerint átültetett vagy visszaültetett szemű állat ilyen szemekkel láthat, nem vált valóra.

Szanatorium és vizgyógyintézet

Szatmáron. Éltre való és igen szükséges terv fogalmazott meg Szatmár város vezetőorvosainak körében. Ugyanis egy nagyszabású szanatóriumot akarnak teremteni, mely részvénytársasági alapon épülne fel és amelynek céljaira az előkészítő bizottság a kenyérgyár épületét megvásárolta már.

A szanatorium vezetőorvosa az ország-határokon túl is elismertnevű kiváló operatőr, dr. Lükő Béla lesz.

Konferansz

a magyar irodalom bomlásáról.

Ahogy kezdeni szokás: Hölgyeim és Uraim! Ez egyszer ne várjanak a konferansziétól keserű perceket eloszlató humort, tréfákat, mikkel tespedt idegeiket ruganyozza frissé a szórakoztató szerepre vállalkozott konferansziagyártó.

Éz egyszer a bohócos, nevető, mókás és csalafinta konferansziének sírására szorúl a torka, ökölbe szorúl a keze és könny szökik féltő gondolatai nyomán szemébe, a konferanszié ez egyszer nem tudja szegény a hasizmokat viccekkel harmónikázni, az arcokat a „jólérem magam” festékével bepirosítani, nem vigasztalni akar, hanem vigasztalást várnia Hölgyektől és Uraktól.

A négy-öt év óta sárba, pocsolába ragadt magyar irodalomról beszélnek most, ha tudnék, ha előretörő gondolataim nem követnék sebes folyóként sirató könnyeim. Beszelnék róla, hogy nívót, értéket jelentett nem is olyan régen a magyar litteratura európai relációkban és hogy milyen szomorú ma a magyar kulturalkotások hervadt mezeje.

Irom pedig mindezeket abból az alkalomból, hogy az utódállamok magyar sajtóját bejárta a hír: két jelentékeny magyar író talán örökre leteszi a tollat és üzletemberré erőszakolja át magát.

A két híres írónak az elmúlt napokban már előfutára is akadt: Szöllősy Zsigmond ismert pesti író, aki elvetve a tollat, antiquarius kereskedőnek csapott fel és ezután szellemi produktumok alkotása helyett azok értékesítésével fogja kenyerét megkeresni...

Legszomorúbb szívvel a Krudy Gyuláról érkező híreket fogadjuk. A legmelegebb, legtisztább lírájú magyar elbeszélő kétségbeesetten a viszonyok állandó rosszabbodása miatt abbahagyja írói mesterségét és egy praktikusabb foglalkozási ág után néz: kertészetet tanul.

Egy újságírónak nyilatkozott elhatározása okairól, terveiről:

Erős a meggyőződése, hogy a virágos kertben többet használhat hazájának, mint a tetszhalott irodalomban. Arra a kérdésre, vajon hisz és bizik-e a magyar irodalom jövőben, Krudy ezt válaszolta: Bizonyosan feltámad, de a mostani írók nagyon terhére leszünk a közönségnek, barátainknak, családunknak; azért már ma mellékfoglalkozás után kell néznük. Keserű nyilatkozata végén Krudy kijelentette, hogy senkire sem haragszik, sem azokra a tehetetlenségekre, akik előzőnk az irodalmi pályát, sem az ügyeskedőkre, akik majomfürgéssel termettek az irodalom berkeinek kellős közepébe, amikor alélt volt Magyarország.

A másik szárnyaszegett magyar író a Ma korrajának is egyik illusztrációját képezheti. Szabó Dezső volt tanár ez és író, a kommun óta uralkodó rezsimnek, a kurzusnak irodalmi szemefénye. Ellenségei, barátai — különösen az előbbiekn sokan vannak — mind elismerik, hogy nagy tehetség, amilyent keveset termelt ki az utóbbi évtizedben a magyar humusz, és azért minden politikai és karakterbeli megbízhatatlansága dacára nagy veszteség lenne Szabó Dezső távozása az irodalom életéből... Veszteség lenne, — mondjuk, mert Szabó Dezsőnél soha nem lehet tudni, a következő percben nem-e csinál visszakozz -t, vagy terveinek épen az ellenkezőjét.

Mindezek dacára vesztesége lesz a magyar litteraturának, ha Szabó Dezső íróból Szabó Dezső névtelen kis pesti korcsmáros lesz...

Szándékáról egy újságíró előtt így nyilatkozott:

— Korcsmát ny' ok, abbahagyom az írást. Már meg is van a helyiségem is hozzá a farkasréti temető közelében kis kert közepén. Most Turul-vendég-

lőnek hívják, de karácsony után, amikor már átvettém, Vendéglő a Letört Muzsához lesz a neve. A szomszédok, didergő emberek, a temetőből kijövet majd betérnek hozzám. Hogy miért teszem? ... Belátom, hogy életpályát tévesztettem nem vagyok író, tehát új foglalkozást választok, újra kezdem az életemet. Negyvennégy éves vagyok még csak és nem először kezdem újra. Az utolsó könyvemben kiöntök mindent, ez a Jaj a bucsuszavam...

Hölgyeim és Uraim! Tisztelettel kérem önöket, hogy ha már eddig tétlenül nézték ezt a bomlási processzust, térjenek most már magukhoz, hallgassanak lelkiismeretük szavára és ha Pestre mennek: könyvet csak Szöllősy Zsigmond kereskedésében vegyenek, virágot, csokrokat csak Krudy Gyula bácsinál rendeljenek és pálinkát csak Szabó Dezső korcsmáros urnál fogyasszanak... ha ezt megteszik, biztosan bekerülnek a magyar irodalom mecénásainak tablójába... (f.)

A sörkartell és a nagyváradai sörgyár harca

Büntetés, amiért a Dreher-Haggemacher nem lép a kartellbe.

A sörkartellről nem sokat tud az a jámbor söröző polgár, aki meglepődéssel veszi észre, hogy a kedvenc, vagy megszokott söre hónapról-hónara drágul. Pedig a csatolt területeken *egy hatalmas sörkartell van*, melynek éppen úgy tagjai a nagy sörgyárak, mint a kis főzdek. A kartall egységesen szabályozza az árakat s hogy elejét vegye a túlzott versengésnek, *melyből csak a fogyasztó község jönne ki jól*, megállapítja az egyes gyárak kerületét is, melyet átlépni nem szabad. Egyetlen egy gyár nem tagja a kartellnek: *a Nagyváradai Dreher-Haggemacher* s ezért indult meg ellene a kartell részéről a harc s ennek a nem éppen tiszta munkának volt az eredménye, hogy a gyönyörűen fejlődött, *modern nagyváradai sörgyár működését a héten Bukarestből betiltották.*

Néhány nap alatt sikerült a gyárnak a miniszteri rendeletet *megváltoztatni* s korrigáltatni azt a megdöbbentő intézkedést, mellyel a csatolt területek egyik legnagyobb üzemét akarták lehetetlenné tenni. A kiadott és megváltoztatott miniszteri rendeletnek előzményei a következők:

A nagyváradai sörgyárat nemrégiben modernül átépítették, berendezték s a gyár *Dreher-Haggemacher* név alatt folytatta megnagyobbodott üzemét. *Huszonhárom milliót* fektettek bele az építkezésekbe s egy tökéletes gyárberendezést szereltek le Kőbányán és azt hozták le Nagyváradra. A Dreher-Haggemacher *erdélyi alapítás*, hatalmas érdekeltisége van benne a *Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank*-nak, a *Bognár és Szántó cég*-nek stb. A gyár nem volt hajlandó belépni a kartellbe azon érthető módoknál fogva, hogy nem egy beosztott kerület, hanem az egész ország piaca számára akar dolgozni. A sörkartell erre „működésbe lépett”. Először nyilttereket helyeztek el, melyben „felvilágosították” a közönséget, hogy a nagyváradai sörgyár termékei nem tévezstendők össze a Dreher sörrel. A kámpány megindítója és főmozgatója a *Temesvári sörgyár* volt, melynek valóban van is oka tartani a nagyváradai sörgyár terjeszkedésétől. A nyilttéri cikkeket követte egy formális feljelentés, *mely szerint a gyár nem tett eleget a nacionalizálási rendeletnek.* Ezen az alapon járhatta ki a kartell ügyvédje Bukarestben azt, hogy a gyár működését betiltották. Magával hozta a

miniszteri rendeletet, melyet a kereskedelmi felügyelőség kiméletlenül akart azonnal végrehajtani. A rendelet szerint a gyárban azonnal meg kellett volna állani a munkának, mellyel *300 munkás vesztette volna a kenyerét s milliókra menő feldoigozás alatt álló áru ment volna tönkre.* A rendőrség és csendőrség feje azonban nem segédkezett a

gyár tönkretételében, amennyiben kijelentették, *hogy a gyárat csak felettes hatóságok informálása után záratták be.* A gyár viszont azonnal lépéseket tett a rendelet megváltoztatására s az akció, mint ahogy előre látni lehetett, *sikerrel is járt.*

A sörkartell ügyeire ennek az esetnek kapcsán legközelebb visszatérünk.

Zsidó ne legyen magyar!

— Mondja a miniszter Kecskeméti Lipót nagyváradai főrabbinak. —

A régi Magyarországon híres és csodált ember volt *Lőw*, a szegedi főrabbi, aki mindig magyarabb volt a magyarnál, zsidó faji különbséget nem ismert és állandóan dolmányval, régi-magyaros öltözködésével kellette a legnagyobb feltűnést Szeged utcáin.

A változott viszonyok alatt az eddig meglehetősen kompakt zsidóság tömege megosztott egységes magyarságában és egy nem egészen jelentéktelen része önálló zsidó nemzeti politikát kezdett folytatni az új államkeretek között.

A hitében és nemcsak használati nyelvén is magyarnak megmaradt része az erdélyi zsidóságnak szinte összeszélten *Kecskeméti Lipót dr. nagyváradai főrabbit* tekintette vezérének, aki az új viszonyok között is egy jótányt sem engedett magyar fajiságából, amelyet azonban tudott hihető, jó zsidó, hitsorsosainak szeretett pásztorá és Románia jó állampolgára is lenni.

A legnagyobb szenzáció erejével hatott tehát az „Universul” tegnapi számában föltűnésteltő és szinte hihetetlennek tetsző közlemény megjelenése. A bukaresti lap szerint a vallásügyi miniszter vizsgálatot rendelt el *Kecskeméti Lipót főrabbi ellen templomi beszéde miatt.* A vizsgálatra — bukaresti vélemény szerint — az adott volna okot, hogy Kecskeméti inkriminált beszédeiben meg nem engedett és bizonyos mértékben államellenes kitételek vannak. A vizsgálat lefolytatásával a miniszter *Jonescu* államtitkár bízta meg és a lap szerint ő érkezik Nagyváradra, hogy Kecskeméti Lipót főrabbi templomi beszédeit átvizsgálja.

Ez ügyben nyilatkozott is már a főrabbi, aki a következőket jelentette ki:

„A dologról én is csak az Univer-sulból értesültem. Hivatalos formában semmitféle értesítést nem kaptam és őszintén szólva, szintén hihetetlennek tartom, hogy ez bekövetkezzék.

Azonban nincs kizárva — jegyezte meg —, hogy ez mégis bekövetkezzék. *Én mindenestre nyugodt lelkiismerettel, tisztán nézek a dolgok elébe. Bűnöm nincsen.* — mondta Kecskeméti főrabbi. — Ha csak azt nem tekintik bűnnek, hogy a magyar iskola nyelvét harcoltam és harcolok ma is.

A magam igaza biztos tudatában bocsájthatom — ha arra sor kerülne — beszédeimet rendelkezésre. A vizsgálat anyagát nem képezheti — legalább is eredménnyel nem, mert abban még bele-magyarázásokkal sem lehet államellenes dolgokat találni.”

Mi, a magunk részéről el sem tudjuk képzelni, hogy ilyen természetű vizsgálat megtörténhetne. Az, hogy templomban elhangzott, jórészt ünnepi beszédeket, inkriminálnak — az olyan novum és olyan képtelenség, amelyre — reméljük — nem kerül még sem sor. De különben is: Kecskeméti Lipót beszédeit a hívőknek sok százai hallgatták végig, abban államellenes, vagy éppen izgató kitételeket még kutatva sem lehetne találni. Egyébként is Kecskeméti főrabbi multja, egyénisége, intakt személye a garancia arra, hogy ilyesmi beszédeiben elő sem fordulhat. Nemcsak Nagyvárad zsidósága de egész Erdély magyarsága áll ebben az ügyben — mint egy ember Kecskeméti mellett.

Magyar kulturbünözők albuma.

Szomoru levél Szatmárról. — Két színigazgató és egy zongoraművész fullasztják el a magyar színészetet.

(A mult héttel posta vaszkos levelet hozott számunkra, panaszos, fájdalomkönyektől felázott levelet, melyben elmondatik a jövő történelem számára, hogy kik temetik el orozva, kalmárszempontjaik elérése miatt az elárvult magyar kultúra végvárának: az erdélyi magyar színészetnek vidéki bástyáit, jelen esetben a szatmári színészetet... A levélben foglaltak minden sorát nincs módunkban pontosan ellenőrizni, viszont okunk is kevés van kételkedni a vádak és tények valódiságában. Ahogyan a helyzetet és a kártyát keverő személyeket ismerjük, vállalkozunk a leközlés vadját.)

(Szatmár, okt. 24.) Kalmárlekek szomoru csatartat Szatmár. Kalmárlekek garasokra alkuszak, husra mennek, csü-lökre kelnek a szatmári kulturpiac legkelendőbb árujéért: *a szatmári színházért!* Két aspiransa van a szatmári vágóhíd koncának: Szabadkay József, a felsőbb helyeken elejtett volt direktor és Gróf László, az ideai színigazgató. A főbakó, a szinpadias bókaviadal alattomos torreádora pedig egy kiszámíthatatlan természetű, idegeivel gondolkodó, ma evvel, holnap azzal barátkozó, kasznói hiuságokkal dicsekedő zongoraművész: *Bendiner Nándor.*

A két küzdő félre nem is lehet olyan tulságosan haragudni, hiszen ha nem is önzetlen rajongói, megbízható alabárdosai a kulturának, de mindenesetre anyagilag érdekelt üzletemberek, kik ezzel a hónapok óta tartó marakodással bizonyították be az erdélyi közvélemény előtt, hogy mégsem olyan rossz üzlet a színigazgatás, mint amilyennek a kétségbeesett vidéki direktorok hirdették. Mert ugyan miért tenné ki

magát állandó támadásoknak bármelyikjük is, miért folytatna ilyen körömszakadtáig harcot a patkányos, rozoga páhoiys színház bírásaért, ha arra csak rá lehet fizetni. *Nem akarják talán akár Gróf, akár Szabadkay elhitetni, hogy ők ha bele is halnak, de a vagyonukat rá akarják fizetni, fel akarják áldozni a szegény, sajnálatraméltó magyar kultúrára!*

Ismételjük, ezen a kenyérharcon — bármilyen csunya és szomoru is az a jelenlegi színészkrizisben — nem tudunk annyira megbotránkozni, mint a tragikomédia kártyát keverő figuráján, egy zongorabilentyük mellől közéleti akarnokkodásba cseppent zeneiskolai igazgató, aki évekig, amíg *Szabadkay* direktora volt a szatmári színháznak, minden legkisebb színészpanasz, vagy sérelem esetén legkonokabb, legmegfőzhetlenebb ellensége és ellenintrikusa volt a különben nem szimpatikus *Szabadkay* Józsefnek, most meg ismeretlen hiuság és személyi okok miatt, melyek eltakarására fontos kérdéseket dob előtérbe, és színészek önzetlen védőbajnokának tünteti fel magát, — most *Gróf*-nak ádáz ellensége és minden követ megmozgat *Szabadkay* intrikái érdekében a felsőbb kegyekbe jutott *Gróf* László ellen.

És *Bendiner* — bármilyen ártalmas ember is — nagy összeköttetésekkel rendelkezik Bukarestben, ahol nem ismerik az ő emberi fogyatékoságait és naponként előbogarászott szeszélyeit és kicsinyeskedő, mondhatnók: gyerekes szokásait.

Szomoru, nagyon szomoru dolog ez, hogy egy idegen, hozzánemértő em-

ber dirigálja a magyar színészettel játszó kártyások kezeit, hogy mit üssenek ki és hogy mindig ő játsza ki a legnagyobb adut.

Nem sokat tévedünk, ha azt hisszük, hogy *Bendiner* ugratta be az *Uránia-mozgót* is egy akcióra, melyel a két marakodó direktor között ő mint élelmes harmadik nyerné el a koncot, melyért végeredményében mégis csak érdemes verekedni.

Bendiner talán szintén szindirektor akart lenni az *Uránia-mozin* keresztil, amint évekkel azelőtt volt is már az egyszer, a magyar forradalomnak idején ő volt a hozzánemértő, nevetséges direktor figurája a szatmári színháznak. Felejthetetlen hónapok voltak azok, szerencsére azonban csak hónapok.

Jellemző ezekre a szatmári direktorharcokra, hogy amikor már Szabadkaynak kevés lehetősége és még kevesebb reménye volt a színház visszaszerzésére, akkor így beszélt a magyar kultúra súlyos ügyéről:

— *Legalább annyit akarok elérni, hogyha már elvette a számtól a kenyeret, Gróf se tudja megkezdni a szezon.*

Ilyen mottók képezik alapját a két önzetlen direktor harcának. Mindezekben a csunya heceekben végül is a magyar színészek gyomra korog és az ő álluk kopik ki a bekövetkező szomorú események idején... Mert még most jönnek a könyörtelen harcok, beavatkozott még egy ellenfél, egy újabb igénylő, a *Cultura Romana* nevű társaság, mely szintén a *Szabadkay* ötlete volt és ezzel együtt egy kétnyelvű, román-magyar tagokból álló társulat terve, mely mellett természetesen *Bendiner* is kardoskodik, amit bizonyít az, hogy ő vitte le a napokban a *Cultura Romana* páiyázatát Bukarestbe...

Szegény színház, szegény színészek, szegény közönség... hová sülyedtetek, festeteket kellemetlen féreg rájja, kalmárharc pusztítja, melyből egy huszadik settenkedő nyeri el az óhajtott koncot...

Ez a szatmári színház béka-egérharca. Két éhes direktor birkózik a leterített haldokló bőrért és felettük ravaszul mosolyog a szomorujáték főrendezőjévé avanszált zongoraművésze: *Bendiner Nándor.*

A nyomdában volt már e cikk, amikor vetjük a szatmári értesítést, hogy Bukarestben döntöttek: *Gróf* László három évre véglegesen megkapta a szatmári színházat előadások tartására. Fentli cikk, melyet, mint előjáróban jelezünk, Szatmárról kaptunk, — ezzel azonban nem vesztett semmit szomorú aktualitásából, mert meg kell ismerjék azokat, akik schillochi szerepre vállalkoztak a gazdátlan szatmári színészet felett. Hiszünk, hogy ezzel a hírrel véget ér a hosszú harc, és *Gróf* zavartalanul adhatja a magyar színházi közönségnek a magyar színházi kultúrát. Szerk.

Két korkép.

Kérlek alassan mindig hidegebb lesz, jön a tél s mi még mindig szabadlábban vagyunk. Nézz oda, hogy fűtenek a hűsülőknek!

Szegény kisgyermek panaszai Erdélyben.

Vallásom? Anyanyelvem? Nemzetiségem? — Jaj nekem! hát tehetek róla?

Pillanatfelvételek egy kolozsvári szélhámosról

Petringenár János, a kalandor — Egy vakmerő képviselő

(Kolozsvár, okt. 25. Saját tudósítónktól.) A napilapok már nagy cikkekben számoltak be Petringenár Jánosnak, az egész Erdélyben közismert szélhámosnak letartóztatásáról. Petringenárt egy körülbelül 500 ezer lejes csalás vádjával terhelten tartóztatta le Cótz detektívcsoporthoz vezető éppen akkor, amikor ez a nagystilű, eredeti halandó az összeharcsolt pénzzel együtt Amerikába akart szökni. Azóta a Petringenár által megkároztatott valósággal légiót tesznek ki, az áldozatok gyors egymásutánban jelentkeznek az ügyészségen és a rendőrségen. Érdemes pillanatfelvételeket készíteni Petringenár életéről; — erről a meglehetősen nagyvonalú és fordulatokban gazdag életéről. S aki végigpergeti az ügyészségi fogház legújabb lakója éveinek filmjét, az egy bizarr, hihetetlenül fantasztikus kaleidoszkop ezernyi tünényén csodálkozhatik el.

Petringenár erősen homályos múlt után került kincses Kolozsvárra. Alig telt el egy-két rövid hónap, egyike lett az ugynevezett vezető közéleti egyéniségeknek. Egyhamar tekintélyes vagyoni tette szert, házat vásárolt és hangadó tényezőként nyilvánította véleményét ebben a szomorú — kopott kisvárosi társadalmi életben. Néhány hónap és lapot alapít, majd fellép képviselőnek s mikor a képviselőiség reménye már messze foszladozott „szindarab”-irással próbálkozik meg. Valami lehetetlen zenés-dalos egyveleget kényszerít rá a Biasini-Orfeum jobb sorsra érdemes, világot jelentő deszkáira. Nos, a „szerzői” siker nem tartott valami sokáig. A lehetetlen fércmű mindössze két napig maradt műsoron, de a második este 30—40 ember buslakodott csak a nézőtérre. Petringenár dühösen lőtűtött a székek és asztalok között:

Nos, ezek a magyarok meg a zsidók bojkottálnak... De adok majd én nekik. Hát nem kitűnő darab ez? Hát nem érdelem meg néhány hétig táblás házat?

Az egyes jelenetek után heves és kétségbeesett fajokat vitt véghez. Lehet mondani, hogy ő tapsolt egyedül. A „darab” végén pedig felfutott a színpadra, amely recsegett-ropogott dühében és mélyen megrázta a főszereplő Ronny kezét. Mintha egyáltalán kíváncsi lett volna valaki rá.

Most, hogy szélhámosági ügyei kikapantak, vad és kétségbeesett módon védekezik. Eddig mintegy 20—25 károsult vonult fel, de Petringenár tagad és egyáltalában semmit sem akar beismerni. Úgy tetszik, még pipájában is fékezhetetlen úrnak érzi magát. Mikor a rendőrségen Pop kapitány kihallgatta, a vakmerő szélhámos durván ráordított az egyik panaszost képviselő ügyvédre:

— Fogja be a száját, maga ronda fickó! Tudja mi maga? Egy közönséges ronda disznó!

Szombaton délelőtt pedig az Ujság fiatal riporterét, Ferenz József püspök unokáját, a gyakorlatlan Vég Józsefet támadta meg az ügyészség folyosóján. — Először ökölrel próbálta megütni. A detektívek alig-alig tudták megfékezni.

— Gazember, aljas fickók az ujságírók! Majd megtanítom őket becsületre!

Érdekes, hogy ez a Petringenár, aki primitív műveltségű, zsenális nagyképszerűségével és vakmerőségével egy nagytehetségű úr énjével sújtja főbe még a legtapasztaltabb embereket is. Így például a román katedrális alapkövetelénél karonfogva sétált Mosoiuval, derék közlekedésügyi miniszterünkkel. S általában igenélőkelő társadalmi szerepet játszott. Mindenki hídte róla, hogy kétes egzisztencia... de nagyhangú volt és — és hogy is mondják csak? — szél ellen nem lehet pipálni.

Borodi és Máté detektívek verték holtra Pollák Herschet.

A kolozsvári és nagyváradai napilapok részletesen írtak egy Pollák Hersch nevű zsidó fiú esetéről, akit Nagyváradon a feketesas kávéháznál a kávék feljelen-tésére ártatlanul lopás gyanúja miatt bevitték a rendőrségre, s ott félholtra verték. A szerencsétlen vézna zsidófiú azóta kórházban fekszik s még nem nyerte vissza beszélőképességét. A gyalázatos gaztett óriási felháborodást oltott ki Nagyváradon s a nagyváradai rendőrség korrekt vezetője, Catana rendőrprefektus a legszigorúbb vizsgálatot és megtorlást ígerte a sajtónak. Nem értjük azonban, hogy miért nem írják ki a lapok az emberkínzó detektívek neveit? Az egyik Borodi György detektívfelügyelő, a másik Máté detektív. Mindkettő magyar ember. Mindkettőt azonnal elkell csapni a rendőrség kebeléből, és be kell csukni őket.

Kovács Testvérek
textiláru nagykereskedése
NAGYVÁRAD 2 szám alatt.
Kossuth Lajos-u.

POLGARI TAKARÉKPÉNZTÁR
CLUJ, Foglalkozik a bank-
Unió-u. üzlet minden ágával.

Az új barométer.

Időjárás: — Az idén nagyon kemény telünk lesz? Honnan tudja? — Fele fánkat már ellopták!

Nyomatott a Minerva R.-T. mintézet könyvnyomdájában Cluj—Kolozsvár, Regina Mária (v. Deák Ferenc-utca) 2. sz.

KÖZGAZDASÁG

Mi van a fával?

A kormány és a fások.

Hála az Erdélyrészi Faegyesület kitűnő sajtópropagandájának, a napilapok hónapok óta majdnem annyit foglalkoznak a fakereskedelem problémájával, mint az aktuális politikai kérdésekkel. És valljuk be, az erdélyi magyar publikumot a fakérdés jobban érdekli, mint az, hogy Constantinescu kibékült-e már Bratianuval, vagy nem. Erdély. Ebben a szőben erdő van, komor fenyvesek, büszke tölgyerdők, fával megrakott ezernyi vagon. Erdélyben mindenkinek van valami köze a fához: vagy termelő, vagy kereskedő, vagy rokon, vagy — hitelező.

Bizony, itt meg kell állni egy szóra: legalább tízszer annyi a hitelező a faiparban, mint a termelő. Kávéházi nyelven szólva: leégtek a fások. Tudom, nagy a válság egész közgazdasági életünkben és mégis a fások érdemlik a legőszintébb részvételt. A fás, a termelési ágak arisztokratája. Egyetlen termelési ághoz nem szükséges annyi szakértelem, megfeszített munka és tőkeinvestálás, mint a szó komoly értelmében vett fatermeléshez. Emellett a fások túlnyomó része intellektuel, gavallér, irodalom és színházbarát. A nagytőkének ezt nem minden reprezentásáról lehet elmondani.

Erdély és Bánság fástársadalmi közel két éve sir és panaszkodik. Az elegáns és exhegyelmes Gróza, a fások elnöke sem képes végképen szanálni a helyzetet. Az exponált Avarscanus politikus helyzete nagyon nehéz a liberális érdekszövetségekkel szemben, akik mohón el szeretnék nyelni, egy óriási harapással az erdélyi és bánsági fatermelést. Aki figyelemmel kísérte a legnagyobb romániai termelési ág utolsó másfél esztendejének keserves vergődését, az könnyen megállapíthatja, hogy a közvetve többszáz ezer embert foglalkoztató szakma csőd elé kerülését a liberális érdekeltségek jól támogatott kormánysegítséggel akarják és ha segítség nem jön, fogják megcsinálni. A legszomorúbb, hogy ennek a nemzetgazdasági gyilkosságnak nemzeti jelleget akarnak adni azáltal, hogy kulisszák mögött, azt hozzák fel okul, hogy Erdély és Bánság fatermelői csak papíron csinálták meg a nacionalizálást. Az export-import bizottság egyik gyűlésén egy előkelő regáti közgazdász irredentizmussal vádolta Gróza exminiszter háta megett tömörülő erdélyi fásokat.

A cukorgyárak cukrot gyártanak, a papírgyárak papírt, a posztógyárak posztót, a bórgyárak bört; a fatermelők pedig fát termelnek. Ez rendben is volna. A cukor, papír, posztó és bórgyáros gyártmányait beföldön eladja, ha tudja az utolsó atomig, ha nem tudja, a megállapított vámdíjak lefizetése mellett exportálja. Ezzel szemben a fások jóval a termelési áron alul cca 50.000 vagon fát adnak a hadseregnek, a CFR-nek és Bukarestnek. Az csupán huszadrangú szempont, hogy a negyedáron „felajánlott” fa áráért hónapokig kell szaladgálni. A laikus azt hiszi, hogy a nagy „nemzeti ajándék” után a kormány módot nyújt a lojális fásoknak azzal, hogy export útján regresz-szállják magukat. Nem, a kormány a „jó fiú” szerepét a fásoknak hagyja, export alig-alig van egy kevés.

Néhány hónapja több bukaresti ur, magasállású miniszteri megbízottak, autóra ültek, hogy üzemenként megállapítsák a készleteket. Utaztak, jöttek-mentek, jegyeztek, számoltak és megállapították, hogy Erdélyben négy év óta annyi fa rohad meg export hiányában, amennyi fának a nemzetközi piacra való dobása a gőgös szokolhoz nagyon közel tolnátna fel züllő lejünket. Ezek az urak csodálkoztak, tarkójukat vakarták s vége felé dühöngtek és egy ézepon megszerkesztett, pontos statisztikai adatokkal felszerelt memorandum-ban a kormány elé terjesztették tapasztalataikat. Még emlékszem, azokban a na-

pokban az érdekelt körök lélegzettefőjta gyelték Bukarest felé: „no most!”

Azóta nem történt semmi, hacsak az nem, hogy a külföldi vevők óvatosan kerülnek az erdélyi piacot. A hitelezők pedig egyre szaporodnak. A fások ma már csendes rezignációval jelentik ki:

— Ha így megy tovább, jövőre beszüntetjük a termelést. Kolozsvárt 30.000 lei lesz egy vagon fa.

És szomorúan mosolyognak Bukarest felé. Bukarest pedig visszamosolyog, de nem szomorúan. Máskép.

Aradi kereskedők akciója a pénzinség ellen. Aradi munkatársunk jelentése szerint az ottani Kereskedők Köre a mindjobban fenyegető és katasztrófális méreteket öltő gazdasági és pénzügyi válság mind nyomasztóbb hatása alatt távirati feliratot intézett a pénzügyminiszterhez, melyben az ország érdekeire tekintettel kéri a gazdasági élet felfrissítéséhez szükséges pénzmennyi-gek mielőbbi kibocsátását, továbbá az állami tartozások rendezését és a kamatok és jutalékok szabályozását.

Kíváncsian várjuk — nem az intézkedéseket, mert azokból aligha lesz valami, — hanem a miniszter ígérető válaszát.

KÖZGAZDASÁGI BANK

Foglalkozik a banküzlet minden ágával.
Cluj—Kolozsvár,
Str. Memorandului 20.

Az AMBRA CRÉM

a legbiztosabb hatású
arcszépítő és bőrápoló
Főraktár:

EMRE-DROGERIA, Kolozsvár

Jumper hárász

Sipos Jenő cégénél
dekája 5 lei. Cluj, Piata Unirei 17.

Sándor Ágoston utóda cégnél

bőrkeztük újra kaphatók.

Békebeli

női és férfi divatkülönlegességek.

Férfi fehérneműeket mérték után vállalnunk.

Mindent megtalál!!

Erdély legnagyobb áruházában

a „Parisien áruház”-ban

Cluj—Kolozsvár, Calea Regele Ferd. 12.
(volt „Dácia” kávéház).

RÓTH angol posztóáruház

Oradeamare, Szent László-tér

RAGLAN

férfi és fiu-ruhák

Neumann M.

cégnél

Cluj, Piata Unirii 14.